

UP Board Solutions for Class 7 Sanskrit chapter 16

विश्वबन्धुत्वम्

अभ्यास

एकपदेन उत्तरत

(क) वसुधैव कुटुम्बकं केषां मते भवति?

उत्तर :

उदारचरितानाम्।

(ख) मानवः मानवं प्रति कीदृशम् आचरणं कुर्यात्?

उत्तर :

बन्धुवत्।

(ग) एकः देशः अन्येन देशेन सह कीदृशं व्यवहारं कुर्यात्?

उत्तर :

बन्धुतायाः।

(घ) सर्वेषु मानवेषु समानं किं प्रवहति?

उत्तर :

रक्तम्।

(ङ) जनाः परस्परं कलहं किमर्थं कुर्वन्ति?

उत्तर :

स्वार्थपरायणतया।

प्रश्न 2.

पूर्ण एकवाक्येन उत्तरत –

(क) बन्धुत्वं विना किं न सम्भवति?

उत्तर :

बन्धुत्वं विना सर्वजनहितं सर्वजन सुखं न सम्भवति।

(ख) संयुक्तराष्ट्रः कीदृशं प्रयत्नं करोति?

उत्तर :

संयुक्तराष्ट्रसंघः शान्ति स्थापनार्थं

(ग) कीदृशी भावना नितान्तम् अपेक्षिता वर्तते?

उत्तर :

विश्वबन्धुत्वस्य भावना नितान्तम् अपेक्षिता वर्तते

(घ) सर्वेषां नियन्ता कः?

उत्तर :

सर्वेषां नियन्ता एकः

विभक्तिं वचनं च लिखत (लिखकर)-

पदम्	विभक्तिः	वचनम्
कलहस्य	षष्ठी	एकवचन
अखिलान्	द्वितीया	बहुवचन
जनान्	द्वितीय	बहुवचन
रेलयानेन	तृतीया	एकवचन

प्रश्न 4.

सन्धि-विच्छेदं कुरुत (सन्धि-विच्छेद करके)-

पदम्	सन्धि-विच्छेदः।
केनापि	केन + अपि
तदैव	तदा + एव
वेति	वा + इति
वसुधैव	वसुधा + एवं।
समस्यैका	समस्या + एका

प्रश्न 5.

मजूषातः पदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत (पूरा करके) –

- (क) ज्ञानबलेन मानवाः इदानीं वायुयानेन **आकाशे** विचरितु समर्थाः।
(ख) विगतयोः द्वयोः विश्वयुद्धयोः **विनाशलीलां** सर्वे जानन्ति एव।
(ग) उदारचरितानां तु **वसुधैव** कुटुम्बकम्।
(घ) अशान्तस्य च कदापि सुखम् न **भवति**।

प्रश्न 6.

संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत (अनुवाद करके) –

- (क) एक देश दूसरे देश के साथ बन्धुता का व्यवहार करें।
अनुवाद : एकः देशः अन्येन देशेन सह बन्धुतायाः व्यवहारं कुर्यात्
(ख) विश्वबन्धुत्व ही एकमात्र सुख का कारण है।
अनुवाद : विश्वबन्धुत्वः एव सुखस्य एकमात्र कारण
(ग) सभी मनुष्यों का हृदय विशाल हो।
अनुवाद : सर्वे मनुष्याः उदार चरितानां भवन्तु।
(घ) सभी मनुष्य सुखी रहें।
अनुवाद : सर्व सुखिनः भवन्तु।
(ङ) उदार चरित्र वालों के लिए पृथ्वी ही परिवार है।
अनुवाद : उदार चरितानां वसुधैव कुटुम्बकम्

प्रश्न 7.

निम्नलिखितशब्दानां लघुवाक्येषु प्रयोगं कुरुत (करके)

- साधनसम्पन्नः। – अपि मानव सुखस्य स्थाने दुःखम् एव अनुभवति।
संसारं – संसारे कलहस्य अशान्तेः च साम्राज्यं व्याप्तम् अस्ति।
सर्वेषु – सर्वेषु मानवेषु समानं रक्तं प्रवहति।
बन्धुवत् – मानवः मानवं प्रति बन्धुवत् आचरणं कुर्यात्।